

10. Які наративи та методи найчастіше використовує російська пропаганда. Дослідження. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3713144-aki-narativi-ta-metodi-najcastise-vikoristovue-rosijska-propaganda.html>

11. Які наративи росія насаджує на заході: дослідження. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/yaki-naratyvy-rosiya-nasadzhuena-zahodi-doslidzhennia/>

*Черушева Галина Батрбеківна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри філософії, права та
соціально-гуманітарних дисциплін;
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЛІДЕРА

Нова парадигма психологічній концепції управління зорієнтована на інтеграцію економічних, соціальних й соціально-психологічних процесів і ставить у центр уваги керівника завдання соціальної та психологічної спрямованості. Інноваційні компетенції в структурі освітньо-професійної програми фахівця є необхідною компонентною складовою, які розширюють професійні можливості, забезпечують дійовий характер готовності управлінця до ефективного виконання професійної діяльності.

Сьогодні просліджується посилення наукового інтересу дослідників до психологічних чинників управління, зокрема використання керівниками психологічних знань для активізації людського фактору, гуманізації умов праці, розвитку мотивації працівників та розширенням їх участі в управлінні, актуалізації управлінської діяльності відповідно до вимог ринку праці.

Пріоритетним в системі підготовки керівних кадрів в рамках освітньої програми 081 «Публічне управління та адміністрування» є психологічне підґрунтя в тісному зв'язку з економічними та інформаційними аспектами.

Емоційний інтелект (EQ) в структурі управлінської діяльності набув статусу ключової компоненти на рівні загального інтелекту, ерудованості (IQ). Емоційний інтелект, який складає основу емоційної культури особистості сприяє розвитку вміння як керувати власним емоційним станом так і розуміти психічний стан іншої людини.

Американський соціальний психолог Пітер Саловей та професор Карузо Девід Р. (Єльський університет, США), розкривають ключові емоційні навички лідерства в структурі психологічних властивостей «емоційно розумного менеджера» й визначають методи їх розвитку та використання в управлінській діяльності. [4].

В роботі «Аналіз ролі емоційного інтелекту у формуванні ідентичності в різних європейських культурах» вітчизняні вчені К. Борисенко, М. Жилін, В. Мендело та інші розглядають емоційний інтелект як механізм реалізації

фундаментального принципу європейського суспільства в контексті глобалізаційних процесів. Автори роблять наголос на визначенні особливостей формування культурної ідентичності європейських спільнот [5]. Оригінальним, на наш погляд, є концепція емоційного інтелекту О. Боковець, в якій цей феномен представлено як ресурс психічного здоров'я у розрізі вертикальної ділової взаємодії – «керівник – підлеглий» [1].

Найбільш цікавим для нашого дослідження є робота американського психолога Деніела Гоулмана, в якій модель емоційного інтелекту представлена як базова основа лідерства. Аналізуючи діяльність управлінських кадрів, автор стверджує, що більшість з них максимально використовують переваги емоційного лідерства й спрямовують емоції своїх підлеглих у потрібне русло [3, с. 21]. Він довів, що успішність у бізнесі в більшості залежить від емоційного інтелекту. Керівників-лідерів з розвиненим емоційним інтелектом (EQ) Деніел Гоулман характеризує як людей, здатних добре усвідомлювати власні почуття та керувати власними емоціями, з емпатією ставитися до емоцій інших людей та добре справлятися з ними на рівні соціального розуміння та управління взаємовідносинами. Автор відносить до ключових компонентів емоційного інтелекту самопізнання на рівні емоційної самосвідомості, самоконтроль над емоціями, соціальну чутливість та управління відносинами [2].

Важливим фактором у розвитку особистості майбутнього фахівця, його емоційного інтелекту, виступає емоційне середовище, яке виконує певні функції, зокрема:

- регулювання активності особистості в процесі інтенсивного переживання;
- стимулювання різноманітних проявів активності у навчальній та професійній сферах діяльності молодшої людини;
- забезпечення емоційної стабілізації та психологічного захисту кожного індивіда;
- забезпечення емоційної підтримки студентського колективу в цілому;
- задоволення потреб в особистісному щасті (коханні, дружніх стосунків, творчих досягнень та успіхів тощо).

Емоційне середовище також сприяє формуванню емоційно-чуттєвої сфери особистості, системи емоційних реакцій в процесі взаємодії (емпатійність, співчуття, задоволення, радість тощо).

Слід зазначити особливу роль почуттів у виховному процесі, так як життєві цінності, моральні норми та правила тільки через почуття можуть стати власними цінностями і нормами поведінки особистості.

Система соціальних почуттів утворює певний рівень соціальної культури, яка формується на основі переживання процесів діяльності, поведінки та емоційної активності. Культура почуттів розкриває розвиток і гуманістичну направленість емоційної сфери людини, емоційну наповненість її поведінки.

Домінуючий раціональний характер виховного процесу і водночас його емоційна спрощеність роблять цей процес недостатньо ефективним для формування певних цінностей, уявлення, мотивації до активної пізнавальної, дослідницької, громадської діяльності та активної життєвої позиції. Не потребує доказів, щоб відповідні погляди стали переконаннями, вони повинні бути не тільки засвоєні, а й пережиті. Саме культура почуттів розкриває і гуманістичну направленість емоційної сфери особистості, визначає емоційну насиченість її поведінки і діяльності.

Змістовна цінність навчально-виховного процесу у вищій школі проявляється в процесі включення молодшої людини в різні види діяльності та комунікаційні процеси, що сприятиме оволодінню нею різними сторонами соціального досвіду. При цьому важливим фактором виступає ступінь активності та спрямованість цієї діяльності.

Ключовим моментом в організації навчально-виховного процесу є культивування творчої взаємодії всіх його суб'єктів. Такий культурно-динамічний педагогічний процес може протікати у формі співтворчого пошуку рішення не стільки окремих предметних, і, навіть, професійно значущих завдань, скільки особистісно значущих проблем.

Аналіз ролі емоційного інтелекту в структурі діяльності керівника організації та досвіду підготовки майбутніх управлінців в системі вищої освіти дозволив визначити умови його формування:

- створення комфортного емоційного середовища для забезпечення різноманітних проявів активності у навчальній та професійній сферах діяльності студентів;
- формування емоційно-психологічної стійкості до стресових ситуацій, подолання психологічних бар'єрів під час нововведень та здатності регулювати свій емоційно-вольовий стан;
- формування навичок ділової та міжособистісної комунікації в умовах освітнього та професійного середовища;
- формування стійкої мотивації до навчання та орієнтації на досягнення успіху та розвиток лідерських якостей.

Список використаних джерел

1. Боковець О.І. Емоційний інтелект як ресурс психічного здоров'я. Габітус. 2022. № 37. С. 68–75.
2. Гоулман Д. (1998). Робота з емоційним інтелектом. Бантам: Нью-Йорк.
3. Goleman D., Boyatzis R., McKee E. (2008). Emotional leadership: the art of managing people based on emotional intelligence. Alpina Business Books, 301p
4. David R. Caruso, & Peter Salovey (2004). The Emotionally Intelligent Manager: How to Develop and Use the Four Key Emotional Skills of Leadership Jossey-Bass.
5. Zhylin, M., Mendelo, V., Cherusheva, G., Romanova, I., & Borysenko, K. (2023). Analysis of the role of emotional intelligence in the formation of identity in different European cultures. *Análisis del papel de la inteligencia emocional en*

la formación de la identidad en diferentes culturas Europeas Amazonia Investiga, 12(62), 319-326. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.62.02.32>

Шевчик Богдан Михайлович,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки;
Львівський торговельно-економічний університет

НООЕКОНОМІКА УКРАЇНИ: ГЕГЕМОНІЯ КОГНІТАРІАТУ

Когнітаріат – це меритократичний клас суспільства нооекономіки ідеаційної культури. Нооекономіка – це соціокультурна економічна система, що поширюється і розвивається в результаті вичерпності фазових переходів циклу чуттєвої культури як домінуючої і становлення ідеаційного типу культури та культурної ментальності як альтернативно-атрактивної.

Чому взагалі доцільно говорити про соціокультурні флуктуації та зміну домінуючого типу культури на сучасному етапі? Шостий технологічний етап NBIC-техноконвергенції четвертої цифрової промислової революції несе у собі «чорних лебедів» викликів, які наразі перебувають за межами ейфорійно-оптимістичного когнітивного горизонту мейнстрімно-матеріалістичної науки. Ці виклики постануть загрозою хаосу та ентропійної деструкції у формі екзистенційного вакууму знесутніснених симулякрів та нігілістично-спектакулярних патернів сучасної культури. Ці процеси, на жаль, невідворотні в обскураційній фазі циклу «царства кількості» сучасної економіки, недивлячись на показовий прогрес розвитку нано-нейро-когні-біотехнологій та штучного інтелекту. Наступна після обскураційної – регенераційна фаза соціокультурної динаміки – обов'язково висуне аксіологічний наратив Великого Повернення до сутнісних начал онтології Первозданної Повноти і Чистоти Великого Початку – священної спадщини предків. Наголошуємо: це не буде ностальгія за архаїкою, нео- чи псевдоромантика «меланхолії руїн» «Золотого віку» першопредків; це буде логотерапевтична саморефлексія пошуку Сутнісної Повноти Софійного Солідаризму в есенціальній єдності Соборної Спільноти.

Сфера економічних відносин і буде тим полем прикладних практик трансформації ментальності та інституцій, де ідеаційний тип культури опрідметнюватиметься у нормативних патернах як нове розуміння вартості і добробуту. Як це відбуватиметься?

По-перше, кінець циклу характеризується процесом «стиснення часів» і сучасні постіндустріальні системи найочевиднішим чином це демонструють: кінцеве призначення застосування машини у виробництві – це не просто тотальна емансипація людської праці із процесу виробництва, а повна емансипація від детермінізму часу, аби просторова континуальність товарної маси набула вимірів безконечності. Машина кількісно інтенсифікує виробництво одиниць товару у звужувальному діапазоні часу. А гранично